

ישראל על פרשת-דרכים: בין לחץ מדורג לתימרון עצים

written by מאיר בן שבת | 24.04.2025

על רקע המבוי הסתום במגעים להשבת החטופים ולאחר שהפעלת הלחץ במאפיינים הנוכחיים לא כופפה את חמאס להסכים ל"עסקה מוגבלת", ישראל ניצבת על פרשת דרכים במלחמה בעזה.

בפני הדרג המדיני שלוש חלופות מרכזיות: להגיע ל"עסקה כוללת" שתביא להחזרת החטופים תוך ויתור על השגת המטרות האחרות של המלחמה, להעצים משמעותית את הלחימה, על אף הסיכונים הכרוכים בכך לכוחותינו ובסוגיית החטופים (לפחות לטווח המידי), או להמשיך בהפעלת לחץ (צבאי וכלכלי) מדוד [1] מתוך תקווה שהשפעתו לאורך זמן תוביל את חמאס לנקודת-שבירה.

חלופה זו, בה נקטה ישראל מאז חידוש הלחימה, מהווה דרך ביניים. חולשתה העיקרית נעוצה בהשפעתו של ממד הזמן על מצבם של החטופים ועל האשראי שניתן לפתרון בעיית עזה, מצד העורף בישראל והמערכת הבינלאומית. ההסתגלות המהירה של חמאס לשינויים במציאות, מקלים עליו את התמודדותו.

דובריו הבכירים של חמאס שבו והבהירו כי האירגון נכון להגיע רק ל"עסקה כוללת" שתביא לסיום המלחמה ולהחזרת החטופים. מבחינתה של ישראל, קבלת הצעה זו משמעה ויתור על יעד מרכזי של המלחמה [2] השמדת יכולות חמאס- והשלמה עם הישארותו כגורם הכוח המרכזי בעזה, אשר ישלוט בה בפועל, בכל דגם שלטוני שיוסכם. בנוסף לכך, בחלופה זו צה"ל יאלץ לסגת מכל שטחי הרצועה לקווי ה-6 באוקטובר ולבסס את ההגנה על ישראל, על הפרימטר הביטחוני ומרחב-הגדר, בלי נוכחות בעומק-השטח ובלי שליטה ביטחונית אפקטיבית בציר-פילדלפי ובמעבר-רפיח, שדרכם חמאס יוכל להתעצם.

בחלופה זו, ישראל תיאלץ גם לאפשר את תהליך שיקום-הרצועה שבחסותו חמאס יוכל לחפור מנהרות, לייצר אמל"ח (תוך שימוש בחומרי הגלם הדו-שימושיים) ולשקם את שאר יכולותיו. חלופה זו תביא גם לחיזוק במעמדה של חמאס באזור כולו, (כמי שעמד איתן מול הכוחות העצומים של ישראל) ולא פחות חשוב מכך [3] ביהודה ושומרון [4] שבהם הוא נהנה כבר כיום משיעורי תמיכה גבוהים ומחיזוק השורות בעקבות שיחרורם של המחבלים מבתי הכלא בישראל.

סיום המלחמה בדרך זו יגביר בקרב גורמי הטרור את המוטיבציה לפיגועי חטיפה, או לשילוב מרכיבים כאלה בפיגועים ובהתקפות כאמצעי שיכבול את ידיה של ישראל ויבטיח את שרידות גורמי הטרור.

בחירה בחלופה זו היא גם החלטה ישראלית לגנוז את תכנית טראמפ להגירה מרצון של תושבי

עזה. זו לא רק החמצה של הזדמנות היסטורית לשינוי יסודי של המציאות , אלא גם חיזוק תפיסת ה"צומוד" § העמידה האיתנה וההיצמדות לאדמה § המושרשת בתודעה הפלסטינית.

כשזהו מצב הדברים אפשר להבין את הדיווחים על כך שדיוני הקבינט ממוקדים בשתי החלופות: המשך הלחץ המדורג או מעבר לתימרון עצים שיביא לכיבוש הרצועה ולהפעלת ממשל צבאי. יתרונה של החלופה המתונה הוא בסיכוייה להביא לשיחרור חטופים נוספים ובעלויותיה המוגבלות מבחינת ההשפעה על העורף (גיוס מילואים). חלופה זו גם אינה מבטלת את האפשרות להמשיך אחר כך לתימרון עצים, כדי לשחרר את כל שאר החטופים ולהשיג את המטרות הנוספות. ואולם, כדי למצותה חיוני לשלב בה מהלכים שיעצימו את הלחץ, בין השאר § שליטה מלאה על חלוקת הסיוע ההומניטארי, תקיפת מאגרי דלק ומזון של חמאס, הגברת קצב החיסול של מנהיגים בשטח ובחו"ל וקידום "יוזמת טראמפ". מלבד זאת נכון לקבוע את מסגרת הזמנים למיצוי המאמץ בחלופה זו ולשכלל את התכניות המבצעיות לתימרון העצים.

התפרסם בישראל היום, בתאריך 23.04.2025.